

Istid | 2

Flyttblock

UPPDRAG / FAKTATEXT / NIVÅ 2

Istid | 2

Flyttblock

Förr trodde man att det var arga jättar som hade kastat ut de här stora stenblocken i landskapet. Hur tror du att de kommit hit? FOTO: Anna Carlemalm

1.

Titta på bilden och fundera över de här frågorna. Ni kan fundera själva eller diskutera med varandra, men ni måste inte kunna svaren. Ni har ungefär 5 minuter på er.

- Hur har stenblocket hamnat där det är?
- Var tror du att det fanns före den senaste istiden?
- Har du sett något liknande stenblock någonstans?

2.

Läs texten om var flyttblock kommer från.

Använd er själva eller material ni hittar i naturen för att visa hur det kan gå till när ett flyttblock transporteras av isen och hamnar någon annanstans. Ni har ungefär 15 minuter på er.

3.

Presentera ert flyttblock för de andra och berätta om det.

I presentationen, svara på följande frågor:

- Hur kan vi känna igen ett flyttblock i landskapet?
- Hur hamnade flyttblocket där det ligger?
- Hur stort kan ett flyttblock vara?

Istid | 2

Flyttblock

Ibland kan vi hitta ett jättestort stenblock som ligger helt ensamt i skogen eller mitt ute på ett fält. Det kallas för ett **flyttblock** och hamnade där under den senaste istiden. Inlandsisen var så stor och tung att den bröt loss stora stenblock ur berget. Sedan kunde blocken frysa fast i isen och hamna långt från platsen där de bröts loss. Isen låg nämligen inte helt stilla, utan rörde sig som en långsam, trögflytande massa över marken. När isen smälte hamnade flyttblocken på marken där vi hittar dem idag.

En **ISTID** är en period när det är så kallt att stora delar av jorden täcks av is. Isen smälter inte bort helt ens på sommaren.

Flyttblock har transporterats inuti inlandsisen. De kan vara flera meter höga och ibland består de av en annan bergart än de andra stenarna på en plats. FOTO: Seppo Lammi

Flyttblocken kunde också hamna i havet, eftersom delar av inlandsisen fanns över Östersjön. När isen smälte lossnade jättelika isberg vid isens kant. De stora stenblock som var fastfrusna i isen flöt iväg med den. När isbergen började smälta lossnade stenblocken och föll till havsbotten. Nu har landhöjningen gjort att de ligger på land istället för i havet.

Flyttblocken kan vara flera meter stora och väga många hundra kilo. De finns både i Kvarkens skärgård och i Höga Kusten. Förr i tiden trodde man att det var arga jättar som hade kastat ut stenblocken i landskapet. Därför kallas de också för **jättekast**.

På nästa sida kan ni se hur flyttblock bildas.

LANDHÖJNING
uppstår där det
funnits inlandsis.
Isens tyngd tryckte ner
jordskorpan, som nu
långsamt höjer
sig igen.

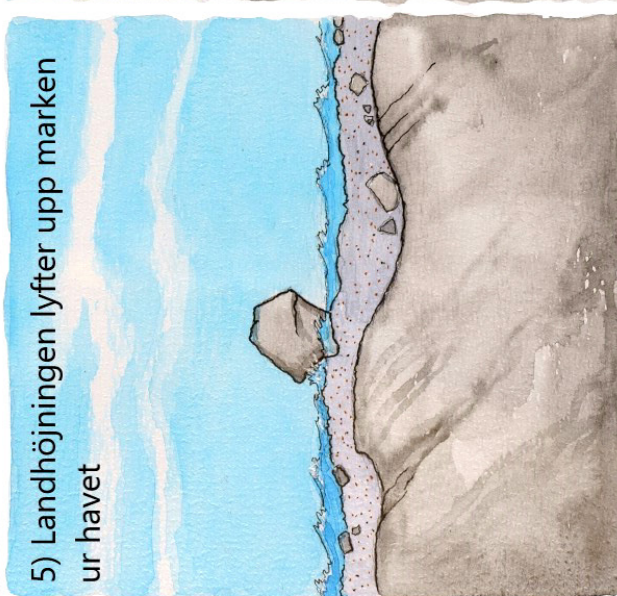
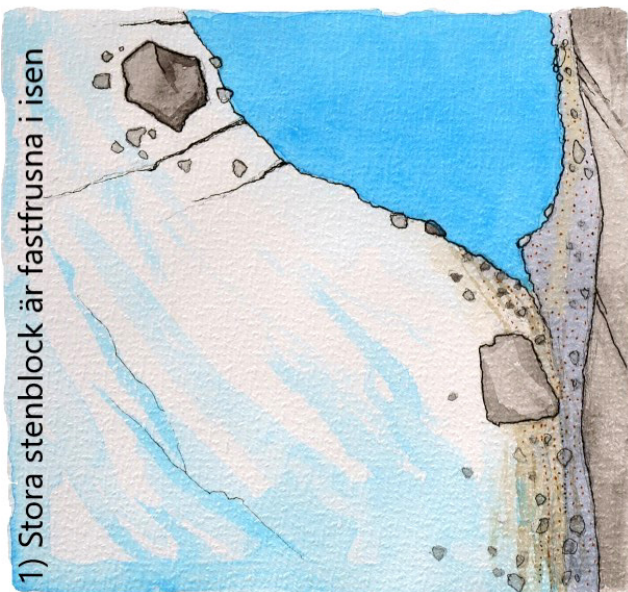
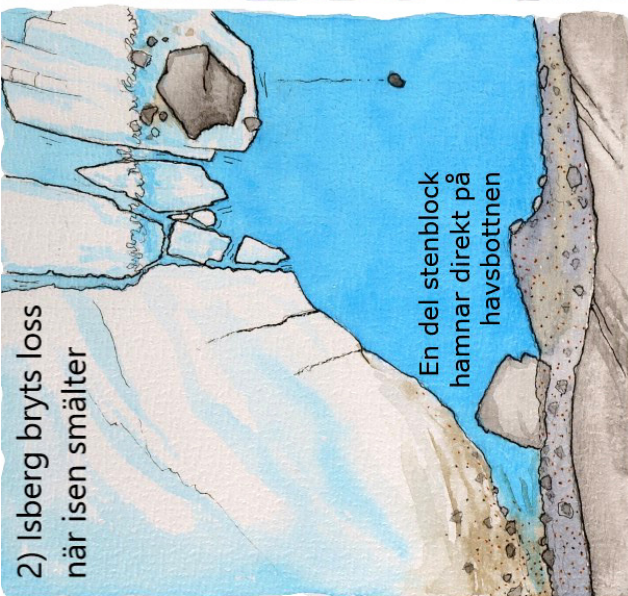
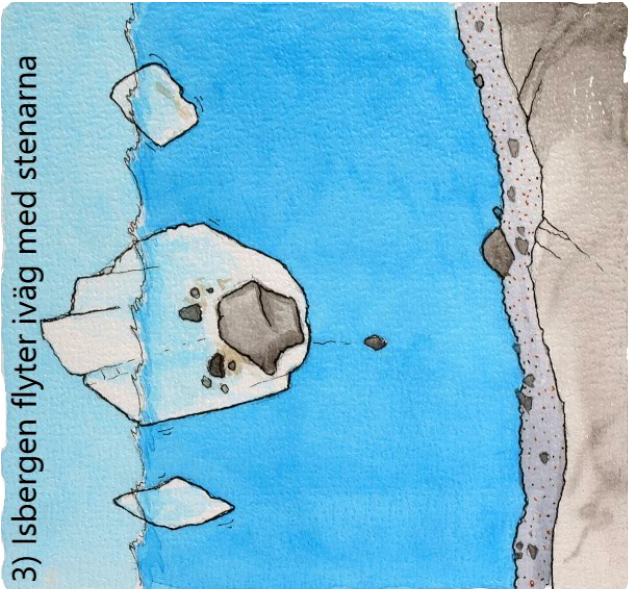

ILLUSTRATION: Liselott Nyström Forsén

På bilden kan ni se hur flyttblock bildas. Stenblock som sitter fast i isen hamnar på marken eller på havsbotten när isen smälter. Sedan lyfter landhöjningen upp botten ur havet så att vi kan se flyttblocken.